

Προεδρικό Διάταγμα υπ'Αριθμ. 87

Για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης σε συμμόρφωση προς τις Οδηγίες 96/97/ΕΚ και 86/378/ΕΟΚ.

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν. 1338/1983 (Α, 34), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 65 του Ν. 1892/1990 (Α, 101) και του άρθρου 4 του αυτού Ν. 1338/83 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του Ν. 1440/1984 (Α, 70) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του Ν. 1775/1988 (Α, 101), το άρθρο 31 του Ν. 2076/1992 (Α, 130), το άρθρο 19 του Ν. 2367/1995 (Α, 261) και το άρθρο 22 του Ν. 2789/2000 (Α, 21).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/1985 Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα (Α, 137) που προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (Α, 154) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παράγραφος 2α του Ν. 2469/1997 (Α, 38).
3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος, δεν θα επιβαρυνθεί ο κρατικός προϋπολογισμός αλλά οι προϋπολογισμοί των αρμοδίων φορέων, το δε ποσό της επιβάρυνσης δεν είναι δυνατό να υπολογισθεί.
4. Την 502/10.8.2001 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας & Οικονομικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εμπορικής Ναυτιλίας,

Αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1. Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 86/378/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24.07.1986 (ΕΕ, L 225/12.08.1986), όπως αυτή τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την Οδηγία 96/97/ΕΚ του Συμβουλίου της 20.12.1996 (ΕΕ, L 46/17.02.1997) για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Άρθρο 2

1. Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος ως επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης νοούνται τα συστήματα που δεν διέπονται από την Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19.12.1978

(Ειδική Έκδοση της ΕΕ των ΕΚ κεφ.05 Τόμος 003 σελ. 160) και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζομένους μισθτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια μιας επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, ενός οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώνουν ή να υποκαθιστούν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης είτε η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική είτε προαιρετική.

Άρθρο 3

1. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται:
 - α. στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων, των εργαζομένων των οποίων η δραστηριότητα διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία, στους συνταξιούχους και στους αναπήρους εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή/και την πρακτική
 - β. i. στα επαγγελματικά συστήματα που εξασφαλίζουν προστασία κατά των κινδύνων ασθένειας, αναπηρίας, γήρατος, συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης πρόωρης συνταξιοδότησης, εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας καθώς και ανεργίας. ii. στα επαγγελματικά συστήματα που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές σε είδος ή σε χρήμα, και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές προορίζονται για μισθτούς και επομένως αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησης αυτού.
2. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται:
 - α. στις ατομικές συμβάσεις των αυτοαπασχολούμενων
 - β. στα συστήματα των αυτοαπασχολούμενων που έχουν μόνο ένα μέλος
 - γ. στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης, στην περίπτωση των μισθτών
 - δ. στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να εξασφαλίσουν: - είτε συμπληρωματικές παροχές - είτε την επιλογή ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοαπασχολούμενων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών
 - ε. στα επαγγελματικά συστήματα στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε εθελοντική βάση
3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εμποδίζουν τον εργοδότη να χορηγήσει συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης όσον αφορά τη χορήγηση σύνταξης δυνάμει επαγγελματικού συστήματος, αλλά τα οποία δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας για τη χορήγηση σύνταξης από το εκ του νόμου σύστημα, με σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του ποσού των συνολικών παροχών που καταβάλλεται στα άτομα αυτά με το ποσό που καταβάλλεται σε ετερόφυλα άτομα τα οποία βρίσκονται στην ίδια κατάσταση και έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία για συνταξιοδότηση από το εκ του νόμου σύστημα, έως ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν το προβλεπόμενο από το εκ του νόμου σύστημα όριο ηλικίας

Άρθρο 4

1. Υπό τους όρους που καθορίζονται στις ακόλουθες διατάξεις, η αρχή της ίσης μεταχείρισης συνεπάγεται την εξάλειψη κάθε διάκρισης λόγω φύλου, είτε άμεσης είτε έμμεσης, ιδιαίτερα σε συσχετισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση και ειδικότερα όσον αφορά: - το πεδίο εφαρμογής

των συστημάτων και τους όρους της υπαγωγής στα συστήματα αυτά, - την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών, - τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευομένων προσώπων, καθώς και τις προϋποθέσεις διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών

2. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν θίγει τις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας

Άρθρο 5

1. Διατάξεις που αντιβαίνουν στην αρχή της ίσης μεταχείρισης, είναι οι διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε σχέση με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου:
 - α. να προσδιορίσουν τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμμετέχουν σε επαγγελματικό σύστημα,
 - β. να καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σύστημα,
 - γ. να διαμορφώσουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με την ηλικία εισόδου στο σύστημα ή με την ελάχιστη διάρκεια της απασχόλησης ή της υπαγωγής στο σύστημα, για την λήψη παροχών από το σύστημα αυτό,
 - δ. να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ), για την απόδοση των εισφορών όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα χωρίς να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν μεταγενέστερο δικαίωμα για τις μακροπρόθεσμες παροχές,
 - ε. να καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή να τις περιορίσουν μόνο στους εργαζόμενους του ενός ή του άλλου φύλου,
 - ζ. να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση,
 - η. να διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιωμάτων κατά την διάρκεια των αδειών λόγω μητρότητας ή για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες ορίζονται με νόμο ή με σύμβαση και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη,
 - θ. να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις παροχές, εκτός εάν αυτό απαιτείται αναγκαστικά προκειμένου να ληφθούν υπόψη αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, τα οποία είναι διαφορετικά για τα δύο φύλα, στην περίπτωση καθορισμένων εισφορών. Στην περίπτωση συστημάτων καθορισμένων παροχών τα οποία χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση, ορισμένα στοιχεία μπορεί να είναι άνισα, στο βαθμό που η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών σύμφωνα με το φύλο κατά την εφαρμογή της χρηματοδότησης του συστήματος. Ως άνισα στοιχεία των συστημάτων καθορισμένων παροχών τα οποία χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση ενδεικτικά αναφέρονται: - μετατροπή μέρους μιας περιοδικής σύνταξης σε κεφάλαιο - μεταφορά συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων - κληρονομική σύνταξη πληρωτέα σε ένα εξαρτώμενο μέλος έναντι παραίτησης από μέρος ή εξαγοράς μέρους μιας σύνταξης - μειωμένη σύνταξη όταν ο εργαζόμενος επιλέγει πρόωρη συνταξιοδότηση.
 - ι. να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα i. για τις εισφορές των εργαζομένων ii. για τις εισφορές των εργοδοτών εκτός από: - την περίπτωση συστημάτων καθορισμένων εισφορών εάν στόχος είναι η εξίσωση ή η προσέγγιση των τελικών παροχών των δύο φύλων - την περίπτωση συστημάτων καθορισμένων παροχών, χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση, εφόσον οι εργοδοτικές εισφορές προορίζονται να συμπληρώσουν το χρηματικό ποσό το οποίο είναι απαραίτητο για να καλυφθεί το

κόστος των καθορισμένων αυτών παροχών,.

- κ. να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που εφαρμόζονται μόνο για τους εργαζόμενους συγκεκριμένου φύλου, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ) όσον αφορά την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές, όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα
2. Στις περιπτώσεις που η χορήγηση των παροχών που απορρέουν από το παρόν διάταγμα επαφίεται στην διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης του συστήματος, τα όργανα αυτά πρέπει να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης

Άρθρο 6

1. Διατάξεις των επαγγελματικών συστημάτων των αυτοαπασχολουμένων οι οποίες μετά την 1.1.1993 αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης παύουν να ισχύουν.
2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις που συνδέονται με περίοδο υπαγωγής σε επαγγελματικό σύστημα αυτοαπασχολουμένων χρονικώς προγενέστερη της 1.1.1993, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του συστήματος που ίσχυε κατά την περίοδο εκείνη.

Άρθρο 7

1. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στα συστήματα των αυτοαπασχολουμένων ως προς τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος ή αποχώρησης καθώς και τις συνέπειες που είναι δυνατόν να προκύψουν για άλλες παροχές, αναβάλλεται μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η ίση μεταχείριση θα επιτευχθεί στα εκ του νόμου συστήματα
2. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα των αυτοαπασχολουμένων ως προς την σύνταξη επιζώντων ισχύει από 5.1.1999.
3. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα των αυτοαπασχολουμένων στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου 5 παρ.1 στοιχ.θ) εδάφιο πρώτο ισχύει από 1.1.1999.

Άρθρο 8

1. Οι περιπτώσεις όπου άνδρες και γυναίκες έχουν τη δυνατότητα ελαστικής ηλικίας συνταξιοδότησης υπό τους ίδιους όρους, δεν θεωρούνται ασύμβατες με το παρόν διάταγμα

Άρθρο 9

1. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος όσον αφορά τους μισθτούς εφαρμόζονται σε όλες τις παροχές που οφείλονται σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της 17ης Μαΐου 1990 και ισχύουν αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων ή των εξ αυτών ελκόντων δικαιώματα, οι οποίοι πριν από την ημερομηνία αυτή έχουν ασκήσει τα από την ισχύουσα νομοθεσία προβλεπόμενα ένδικα μέσα. Στην περίπτωση αυτή οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος ισχύουν αναδρομικά από 1.1.1981 και καλύπτουν όλες τις παροχές που οφείλονται σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες αυτής της ημερομηνίας.

Άρθρο 10

1. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από τη μη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης δύναται να διεκδικεί τα δικαιώματά του δια της δικαστικής οδού, αφού προσφύγει - στο Υπουργείο Ανάπτυξης, όσον

αφορά ασφαλιστήριες συμβάσεις που συνάπτονται στα πλαίσια της ιδιωτικής ασφάλισης και που εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος διατάγματος, - στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, όσον αφορά άλλης νομικής φύσεως επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης

Άρθρο 11

1. Η απόλυση εργαζομένου η οποία αποτελεί αντίδραση του εργοδότη λόγω καταγγελίας σε βάρος αυτού, στο επίπεδο της επιχείρησης, ή άσκησης δικαστικής προσφυγής, για την μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, είναι άκυρη

Άρθρο 12

1. Η ισχύς του παρόντος διατάγματος, όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εμπορικής Ναυτιλίας, αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 2002-04-04

Υπογράφοντες:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ ΑΠ.
ΑΘ. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜ. ΡΕΠΠΑΣ
Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ